

Bruket

Folket

*Folk-
rörelserna*

Vårt eget Folkets Hus

När pappersarbetarna vid Munkedals AB bildat fackföreningen 1907 (den 14 juli) kunde man "samlas ute i det fria", men frågan om möteslokal var en av de stora frågorna som måste lösas.

Behovet av ett "Folkets Hus" var en hård verklighet och diskuterades flitigt redan från starten. Efter några möten valdes en kommitté bestående av: Johan Andersson, Matias Rydén och Herman Andersson, de skulle komma med förslag i Folkets Hus-frågan. I september ordnades en fest med "fru Kata Dalström" som talare, den lämnade ett överskott på 51.50 vilket avsattes till en Folkets Hus-fond. I januari 1908 behandlades åter "Folkets Hus-frågan" och beslutades att ordna ett offentligt möte med föredrag av Anders Hansson från Trollhättan, samt att fortsätta med utredningarna. Under våren 1908 diskuterades lokalfrågan och vid ett möte rapporterades att F:a A. Sohlberg erbjudit sig bygga ett Folkets Hus i sten för 5000:-. I slutet av 1907 valde fackföreningen en kommitté, som skall utarbeta förslag till stadgar för en Folkets Hus-förening, den bestod av: Karl Siversson, Johannes Andersson, Johannes Svensson och Amandus Nilsson.

Med föresatsen att bilda en Folkets Husförening ordnades ett möte den 8 mars 1908.

Till ordförande för detta möte valdes Anders Hedin och till protokollförare Gustav Siversson.

De närvarande beslutade enhälligt att bilda en förening under namnet Munkedals Folkets Husförening u.p.a., och antecknade sig som medlemmar följande personer: Gustav Lindh, Albin Bjurström, Anders Hedin, Theodor Waern, Axel Klaesson, Albert Brink, Bror Bergqvist, Gustav Siversson, Edvard Muhr, Karl Patriksson, Axel Myrbeck, John Bokvist, Albin Enström, Karl Andersson, Oskar Litzén, Rickard Karlsson, Otto Löfberg, Ernst Axelsson, Nils Andersson, Blenda Siversson, Otto Tjäder, Johan Bergkvist och Johan Oscarsson.

Den av fackföreningen valda kommitténs förslag till stadgar upplästes och godkändes, de skall underskrivas av den blivande styrelsen.

Till styrelseledamöter utsågs: Albin Bjurström, Gustav Siversson, Nils Andersson, Blenda Siversson, Johan Oscarsson, Johan Bergkvist och Otto Tjäder. Samtliga svenska medborgare samt bosatta i Munkedal i Foss socken av Göteborgs och Bohus län.

Vid styrelsemöte samma dag den 8 mars 1908, konstituerade sig styrelsen enligt följande: Ordf. Albin Bjurström, sekr. Gustav Siversson, kassör Nils Andersson, Blenda Siversson och Johan Oscarsson biträdande, samt Johan Bergkvist och Otto Tjäder suppleanter.

Styrelsen beslutade att inregistrera föreningen, samt låta trycka upp stadgar för fördelning bland medlemmarna.

Vidare beslutade styrelsen att föreningens "Firma" skall tecknas av Nils Andersson och vid hans förfall av Gustav Hjalmar Siversson, samt att de penningar som för föreningens räkning insättes på bank ej får lyftas utan denna firmateckning.

Vid det följande styrelsemötet den 26 mars 1908 anslöt sig ytterligare 14 medlemmar. Den första organisationen blev även medlem vid detta möte, det var "Pappersbruksarbetarnas" fackförening, avd. 314 av Svenska Grov- och

Fabriksarbetareförbundet. Efter dessa två möten den 8:e och 26:e mars 1908 blev verksamheten "vilande", det blev varken styrelse eller föreningsmöten. Storstrejken 1909 hade en "förlamande" verkan på aktiviteten, både "Brukets" fackförening och Folkets Husföreningen genomgick en allvarlig krig.

Söndagen den 9 februari 1913 samlades Folkets Husföreningen till årsmöte, verksamhets- och ekonomisk berättelse omfattande tiden från och med 8 mars 1908 till 31 december 1912.

Styrelsens samtliga ledamöter blev omvalda. Årsmötet diskuterade möjligheterna att kunna köpa tomt på Stale för ett Folkets Hus. Styrelsen fick uppdraget att undersöka frågan. Under hela tiden som verksamheten varit "vilande" har medlemmarna betalat årsavgiften på 5:- kr.

Vid styrelsemötet den 26 juni 1913 anslöt sig den andra fackföreningen till Folkets Husföreningen. Det var "Järn och Metall" i Lysekil. Vid det följande styrelsemötet följde ännu en Lysekilsförening, den Socialdemokratiska Ungdomsklubben, som blev medlem. Tomtfrågan på Stale diskuterades även vid årsmötet den 22 februari 1914. Styrelsen fick fortsatt uppdrag att försöka lösa frågan.

I januari 1917 diskuterar styrelsen tomtfrågan och beslutar att föreslå föreningen att inköpa en tomt av Gustaf Augustsson på Stale. Under tiden blev man tveksam till tomtens läge och i november 1917 beslutar styrelsen upphäva beslutet från januari månad. Tanken är nu att genom ett expropriationsförfarande kunna erhålla en bättre och mera välbelägen tomt.

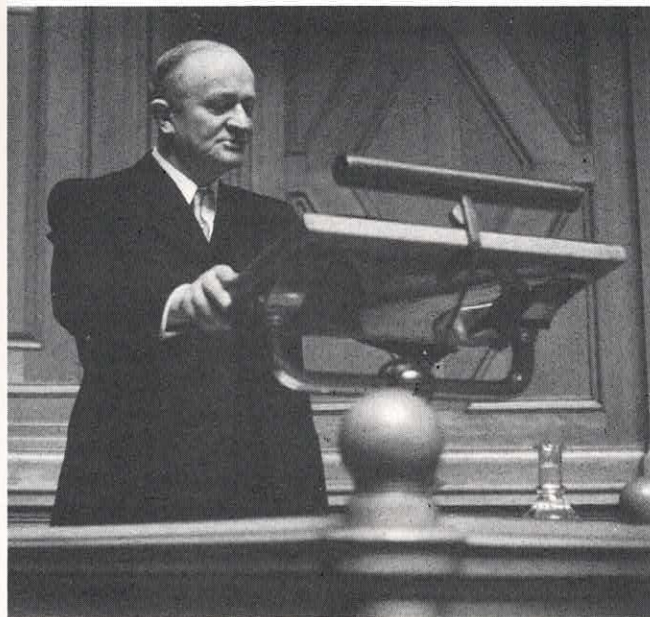
Styrelsemötet den 23 december 1917, "blev en riktig lilla Julafton" för Folkets Husföreningen, 132 nya medlemmar kunde inregistreras. Vid det följande årsmötet den 24 februari 1918 invaldes i styrelsen: Otto Tjäder, Hjalmar Andersson (nyinflyttad Konsum-föreståndare) samt Gustaf Karlsson. Folkets Hus-frågan ingick i dagordningen vid årsmötet och beslutades att komplettera insamlingsarbetet med att bygga en dansbana och därigenom öka inkomsterna.

Vid styrelsemötet 25 maj 1918 utsågs Hjalmar Andersson till ordförande, Otto Tjäder till vice ordförande samt Gustaf Karlsson till vice sekreterare. Otto Tjäder utsågs att kontakta Munkedals AB för att efterhöra möjligheterna att få arrendera mark för en dansbana.

Den 13 juni beslutar styrelsen att föreningen skall ingå som medlem i Munkedals Konsumtionsförening, samt att insätta föreningens medel i KF:s Sparkassa. Vidare beslutade styrelsen att arrendera mark samt bygga en dansbana.

Vid årsmötet den 23 februari 1919 beviljades styrelsen ett årsarvode på 50:- kr. Byggnadsfrågan blev föremål för en livlig diskussion, eftersom det ej blir något bygge under innevarande år fick diskussionen utgöra svar på frågan. Styrelsen fick i uppdrag att hos filmbolag i Stockholm undersöka möjligheterna att få låna pengar och på vilka villkor. Mötet uttalade även ett tack till den gamla dansbanelokommittén för bra arbete.

Årsmötet den 25 januari 1920 behandlade en förfrågan från Munkedals Konsumtionsförening om ett lån. Lånesumman är 5200:- och vanlig bankränta. Årsmötet tillstyrkte begäran från Konsumtionsföreningen och styrelsen fick uppdraget att ordna erforderliga handlingar. Detta är kanske första och sista gången som Folkets Husföreningens likvidi-

Gustav Möller.

I arbetarekommunens mötesprotokoll från den 6 februari 1921 framgår att Folkets-Hus-föreningen ordnar en fest och i programmet ingår tal av partisekreterare Gustav Möller. Inför valet 1936 utgav partiet ett stort antal broschyrer, av vilka Gustav Möller skrivit tre. Titlarna på den blivande socialministerns broschyrer är en bild av hans stora insatser för de svaga i samhället. Titlarna var: "Kampen mot arbetslöshet, Bättre bostäder, Bättre folkpensioner". Tillhör: "Folkets-Hus-tidningen".

tet är sådan "att den kan tjänstgöra som bank". Dansbanan, nöjesskatten, dansmusikfrågan och eventuella ändringar av stadgarna diskuterades. Styrelsen skall se över dessa frågor och skall vid behov kalla till nytt möte.

Vid styrelsemötet den 28 januari konstituerade sig styrelsen enligt följande: Ordförande Hjalmar Andersson, sekr. Gert Wahlberg, kassör Harald Foss, vice ordf. Nils Andersson och vice sekr. Gustaf Karlsson. Hjalmar Andersson och Harald Foss skall se över stadgarna för eventuell revision. Dansbanans drift till sommaren bordlades tills vidare.

Den 16 april diskuterade styrelsen dansbanans placering. Harald Foss och Nils Andersson valdes att underhandla med Winberg om arrende av mark på Vadholmen, samt att även tala med Dir. Bildt om flyttningen av dansbanan. Styrelsen beslutade att dans skall förekomma en gång i månaden och i samband med fest. Beslutade att kalla till extra föreningsmöte söndagen den 24 april.

Vid nästa möte med styrelsen beslutades att spelmannen Erik Karlsson (Spel-Erik) skall erhålla 4:- kr. per timma för musik som av honom utföres under sommaren.

Vid mötet den 24 oktober 1920 rapporterade en kommitté som förhandlat med Dir. Bildt om tomt för Folkets Hus. Efter diskussion beslutade mötet att meddela Dir. Bildt att den erbjudna tomten vid "kanalen" ej ansågs lyckad, varför föreningen avstår detta erbjudande. Styrelsens förslag till nya stadgar godkändes.

Utöver årsmötesfrågor den 23 januari 1921 var det

Folkets Hus som diskuterades, bl.a. "läget". Ett förslag var att styrelsen skulle inhämta olika idéer hur vårt Folkets Hus "skall se ut", och därefter göra en kostnadskalkyl, den kan göras i samråd med medlemmar som är fackmän, det blev årsmötets beslut. Av Munkedals AB fick föreningen ett nytt tomtförslag med en årlig arrendeavgift av 5:- kr. Trots det fördelaktiga priset var meningarna delade och det ansågs vara bättre att betala ett högre tomtpris och erhålla rätt läge. Nu hade föreningen två alternativ, erbjudandet från Bolaget och den plats där Folkets Hus är beläget. Problemet var att ägaren ej ville sälja till ett Folkets Hus. Det blev folkskollärare Victor Lindqvist som blev ägare till tomten, befintlig affär och bostadslägenhet. Victor Lindqvist var ej ovillig att sälja till Folkets Husföreningen. I protokollet omtalas flera förhandlingar som R. Tradén för med Lindqvist, men affären kunde avslutas och priset blev 8000:- kr. När Tradén rapporterade till styrelsen den 6 juli 1922 förstår man "att det föll en sten från hjärtat", för styrelsen beslutade att ordna en lustresa till Lysekil söndagen den 16 juli. Priset per biljett blir 2:- kr. och till färdledare utsågs Harald Foss.

Möte med styrelsen och byggnadskommittén.

I augusti 1922 hade styrelsen och byggnadskommittén gemensamt möte inför starten av Folkets Husbygget. Närvarande var Hj. Andersson, Rudolf Tradén, Gert Wahlberg, Karl Siversson, Viktor Tjäder, Johan Hedlund och Otto Tjäder.

Först rapporterade styrelsen om förutsättningarna för att affärslokalen skall vara tömd till den 1 september. Mötet beslutade att vidhålla denna tidpunkt för att nybyggnationen skall kunna starta så fort ritningarna är klara.

Byggnadsfrågan behandlades och mötet enades om följande förslag: Den stora salen bygges intill den gamla byggnaden i vinkel åt väster. Vägghonstruktionen på nybyggnaden skall bli resvirke med "klädsel på utsidan" och spontade bräder och panel med papp på insidan. Den gamla byggnaden skall höjas i höjd med den nya och förses med s.k. "front". Taket på såväl ny- som ombyggnaden skall "brytas" och beklädas med tegel. Indelningen i bottenvåningen skall göras på följande sätt: Den gamla butiken skall bli en mindre möteslokal, för c:a 70 personer. Kontoret, den gamla tamburen och köket bildar huvudingången. Stora rummet åt sydost blir klubbрум och det mindre åt sydväst skall användas till avklädningsrum. Ovanpå skall inredas vaktmästarbostad om två rum och kök samt utrymme för inventarier.

Karl Siversson och Viktor Tjäder utsågs, att tillsammans med ritingenjören Richard Eriksson, utföra ritningarna på bästa sätt. Rudolf Tradén som fått Dir. Bildts löfte att få ritningarna utförda på Munkedals AB:s ritkontor, skall påminna om detta löfte.

Extramöte med Munkedals Folkets Husförening (Påskaf-ton) lördagen den 29 mars 1923.

Styrelsens kostnadsförslag inför "Husbygget" slutar på 27.700:-, om centraluppvärmning införes blir kostnaden ytterligare 700:- dyrare än kakelugnar och kaminer. Från And. Jonsson finns ett anbud på kr. 4200:- för "träarbetet".

Harald Foss omtalade att han talat med Carl Brännberg om möjligheterna att utverka ett lån ur LO:s lånekassa. Brännberg hade förhoppning om ett lån på 15000:-

Senare meddelades att det finns möjligheter att erhålla ett LO-lån på 8000:-. Vid styrelsemötet den 29 juli 1923 behandlades frågor i samband med bygget, styrelsen skall inhämta upplysningar och förslag på maskinell utrustning till "biografen", vaktmästartjänsten skall utannonseras, taktegel skall köpas av F:a A. Sohlberg, pris 125:- för 1000 st. Vidare har A. Sohlberg erbjudit en lokal att hyra. Det erbjudandet var ej aktuellt för föreningen.

Vid extramöte den 7 oktober 1923 var en punkt på dagordningen val av den första vaktmästaren i det blivande Folkets Hus. Mötet utsåg Fredrik Johansson med fru och de innehade tjänsten till 1937.

Folkets Hus invigning den 25 november 1923.

Styrelsen och festkommittén hade givit Harald Foss uppdraget att försöka få Arthur Engberg som högtidstalare vid invigningen, trots telegram och brev erhöll han ej något svar.

Maria Tholén.

Maria Tholén blev tidigt änka med många barn. Ett barndomsminne från Syrdammens festplats är när Maria Tholén kom gående ner för "Stale bankar" med stora kaffekittlar i händerna, hon skötte kaffekokningen vid festplatsen. På gräsbacken fanns en stor järnspis med en ca 2 meter hög plåtskorsten. Maria Tholén var även ofta anlitad vid större möten och fester i Folkets Hus.

Tillhör: "Kerstin Svedberg".

Harald Foss hade vidtalat Vilhelm Karlsson, Mölndal som svarar för invigningstalet. Det blir sång av Mikael Swanberg, Uddevalla, deklamation av Karl Lundberg, Dingle, musikunderhållning av Tora Göthlin och Magnus Nässen. Vid den första dansen i Folkets Hus svarar Adolf

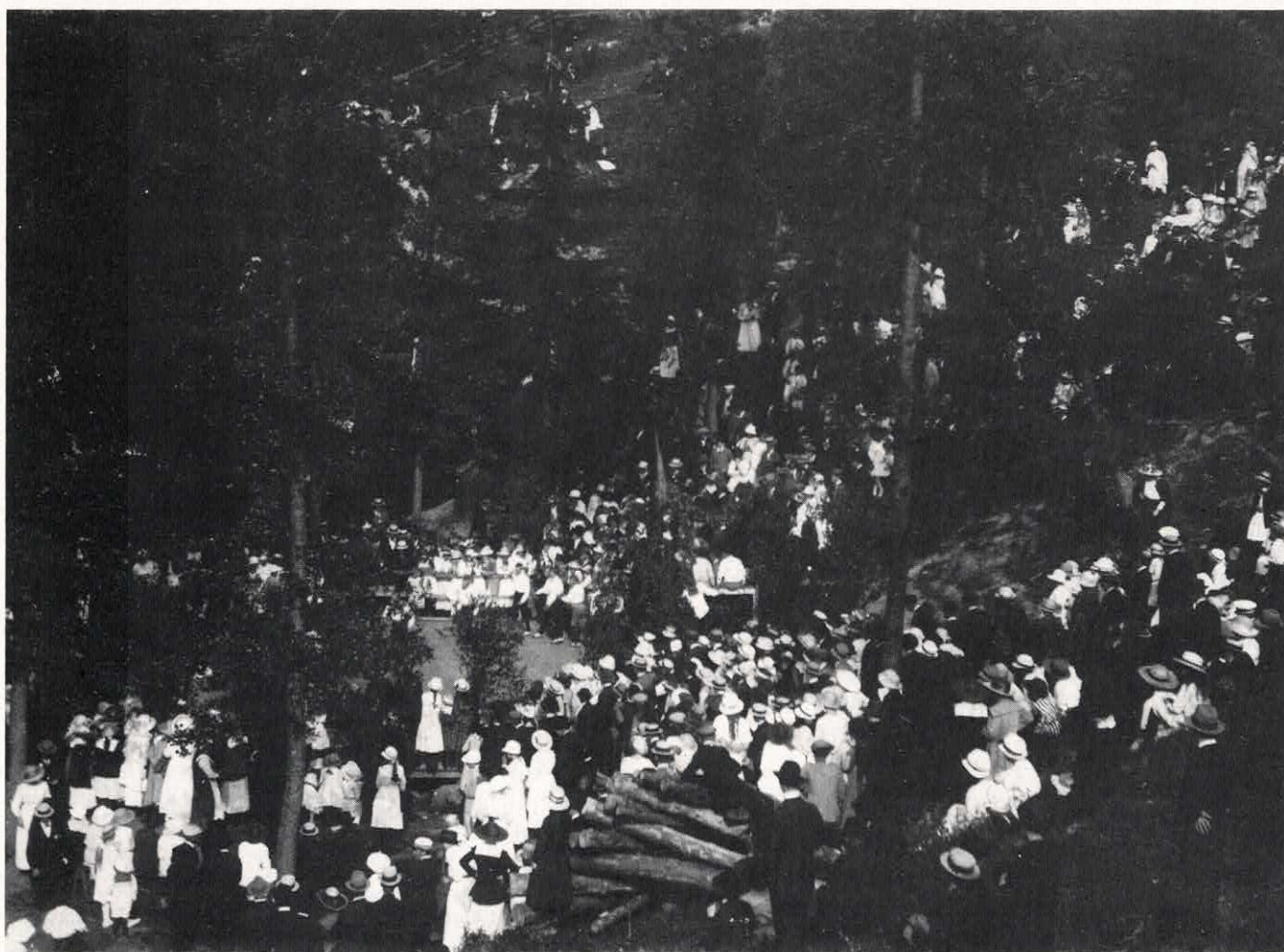

Bild från "Syrdammens dansbana" från 1920-talet. Folkets Husföreningen var initiativtagare till Syrdammens dansbana. Både arbetarkommunen och ungdomsklubben ordnade fester på "Syrdammen". Fester ordnades även för att skaffa pengar till Folkets Hus i Munkedal.

Tillhör: "Bohusläns Muséum/Bildarkivet". Foto: Oscar Färdig.

Nilsson m.fl. för musiken.

Vid årsmötet den 16 mars 1924 nyvaldes Fredrik Löfstrand och Otto Sohlberg i styrelsen. Otto Sohlbergs namn möter man under många år i protokollen från Folkets Hus och arbetarrörelsens politiska organisationer i Munkedal. I Folkets Husstyrelsen var Otto Sohlberg ledamot tills han på grund av sjukdom måste avgå 1951. Han utsågs till hedersordförande i Munkedals Folkets Hus.

Årsmötet diskuterade även dansen i det nyinvidga "Huset", mötet var positivt till styrelsens sätt att hyra ut till danser. Mötet uttalade sig dock för att "dans i största möjliga utsträckning bör undvikas".

Söndagen den 13 april ordnades fest med föredrag av rektor Ekelund, musik av gossorkester samt dragspelsmännen Widén och Larsson. Styrelsen höjde försäkringarna: inventarierna till 6000:-, huset till 34.000:- kr.

Från årsmötet den 29 mars 1925: Beslutades enligt styrelsens förslag att årets vinst 8.38 överföres till reservfonden, årsarvodet till styrelsen fastställdes till 100:-. Årsmötet beslutade om utvändig målning av Folkets Hus samt allt invändigt träarbete och bänkarna. Styrelsen skall utreda festplatsens istandsättande och om det är ekonomiskt klokt. Från ungdomsklubben "Gnistan" framfördes en ansökan om att hyresfritt få disponera festplatsen en gång i sommar, en liknande anhållan framfördes från NOV-loggen. Vidare beslutades i frågan om offentlig dans i Folkets Hus. Mötet beslöt beträffande offentlig dans i Folkets Hus stadga förbud för styrelsen att anordna eller uthyra lokalen för danser.

Filmen i Folkets Hus!

Vid styrelsens möte den 18 juni 1924 beslöts att antaga en offert från Firman "Röhlberg & Sjöstén, Göteborg" som leverantör av biografmaskin. Styrelsen beslutade den 6 augusti att anställa Karl Kjellblad som biografmaskinist med en ersättning av 5:- per föreställning. Blir det två föreställningar samma kväll utgår ersättning med 8:- eller 4:- per föreställning.

Premiärföreställningen var den 6 augusti 1924, och premiärfilmen var "KÖRKARLEN". Tyvärr var kopian av dålig kvalitet och därför blev filmhyran efterskänkt, det blev ju tyvärr inte en bekymmersfri premiärföreställning. Vid denna tid var det "stumfilm" och det var vanligt med "levande musik" i biografssalongerna. I Folkets Hus i Munkedal var Tora Göthlin den första "filmmusikern".

Filmverksamheten i Folkets Hus har sedan "premiären" ofta "stått i focus" både vid styrelsens möten och årsmöten. Det har berört kvalitén men även det ekonomiska utbytet av filmen. Den har ju under åren varit Folkets Hus bästa inkomstkälla. Filmproduktion och filmvisning har ju genomgått en enorm utveckling sedan 1924 och Folkets Hus i Munkedal har följt med i utvecklingen så långt resurserna tillåtit. Genom anslutning till Bio-Kontrast och kommunalt stöd genom Kulturnämnden har det under åren visats kvalitetsfilm i Munkedal.

Ur styrelseprotokollet den 16 september 1924: Fastställdes hyror för "stora salen". Teaterföreställning: 20% av bruttoinkomsten, minimum 20:-. Andra tillställningar 30% och minimum 10:-. Arbetarekommunens hyra för festen 1:a maj 25:-. Ordföranden rapporterade för den ekonomiska

ställningen just nu, "den var synnerligen dålig". SDUK Gnistan lokalhyra för en studiecirkel fastställdes till 75 öre per gång. "Gnistan" anhållan om att få hyra lokalen för en festtillställning för allmänheten avslögs.

Den 6 januari beslöt styrelsen skriva nytt kontrakt med Svensk Filmindustri med det förbehållet att kunna välja 10 program från annan leverantör. Hyran för amatörsällskapets "träningsskvällar" fastställdes till 1:- per kväll, flygeln får användas tills "melodierna inlärts". Karl Foss skall garantera att endast Fr. Kihlberg begagnar flygeln.

Styrelsemöte 17 mars 1925: Beslöt att "lockoutade" filmbesökare skall erlägga en avgift å 50 öre, vidare att inställa lördagsföreställningen så länge "lockouten" varar. Att inköpa gardiner till stora salen, pris 180:-, styrelsearvodet skall "gå till ändamålet".

"DANSBANAN" diskuterades vid flera styrelsemöten våren 1925, det var kontakter med Dir. Bildt, plats för dansbanan, konstruktionen. Den skulle vara lätt att transportera. Ritning och kostnadsförslag till dansbana godkändes av styrelsen den 13 april. Byggmästare Gustav Karlsson, Lerberg begär 125:- för att "sätta upp dansbanan". Den 17 maj omtalades att Dir. Bildt sänkt priset på virke till dansbanan från 333:- till 200:-. Dansbanan skall uppsättas vid Folkets Hus. En större "BAZAR" skall ordnas den 18 och 19 juli. Ordföranden skall ordna med tillståndsbevis för en tombola. En anhållan från Fru Bildt att få använda lokalen för en konsert beviljades. "Gnistan" fick hyra lokalen och dansbanan den 7 juli.

Vid styrelsens möte den 21 juli 1925 beslutades att flytta dansbanan till den "gamla festplatsen" (Syrdammen). Den 10 augusti uthyrdes lokalen till Föreläsningsföreningen som arrangerar en konsert med hovsångerskan Signe Rappe, hyran fastställdes till 10:-.

Folkskollärare Victor Lindkvists ansökan att få hyra lokal och biografmaskin för "skolfilm" tillstyrktes, hyra per tillställning 5:-. Beslutades att uppsätta elektriskt ljus vid dansbanan. Kassören rapporterade att "Bazaren" den 18 och 19 juli givit inkomster på 4781.52 med ett netto på 2306.42. Vidare beslutades att medverkande vid Folkets Husföreningens fester, som åtnjuta betalning, även skall erhålla 1 kaffe och 2 dricka.

Kalle Foss.

Tillhör: "Ida Foss".

Foto: Oscar Färdig.

Den 20 september: Beslöts att inköpa två fonder och fyra sidokulisser, pris 60:- av Oscar Andersson i Uddevalla (vaktmästare vid "den gamla" teatern i Uddevalla) Den inköpta scenutrustningen från Uddevalla Teater behövde en översyn. Målaremästare Strid har lämnat ett anbud på 50:- vilket styrelsen antog.

Elis Engströms Teatersällskap önskade hyra lokalen Nyårsafton, det tillstyrktes men hyran får ej understiga 50:-. Beslutade även att inköpa 2 brandsprutor, en skall placeras i biografhuset och en vid scenen. Bildningsförbundet fick hyra lokalen lördag den 20 och söndag den 21 februari, hyra totalt 15:-. Munkedals Konsumtionsförening skall hyra lokalen för fyra filmföreläsningar, hyra 5:- per gång.

Vid årsmötet den 14 februari 1926 föreslog styrelsen att festplatsen skall uthyras till någon av platsens folkföreningar, efter en stunds debatt överlämnades frågan till styrelsen. Vid årsmötet förelåg en motion att upphäva beslutet att ej tillåta offentlig dans i Folkets Hus. Efter en kort debatt upphävdes beslutet. Ordf. Hjalmar Andersson hade meddelat att om beslutet upphäves kommer styrelsen att avgå. Årsmötet beslutade att offentlig dans får anordnas tre gånger per år på tider som styrelsen bestämmer samt att inga berusade får inkomma i lokalen. Kan ej ordningen upprätthållas utan bråk uppstår skall styrelsen omedelbart avbryta denna verksamhet.

Vid medlemsmöte den 22 augusti 1926 avtackades ordf. Hjalmar Andersson för mångårigt värdefullt arbete i Folkets Husföreningen, anledningen är att Andersson flyttar från Munkedal. Frågan om att anställa en expeditör diskuterades och det blev även mötets beslut, lönen beräknades till c:a 400:-/år. Gustaf Karlsson, Munkedal valdes till expeditör. Styrelsen beslutade den 26/2 att inköpa en del nödvändiga brandredskap. "Gratisfilmen" för medlemmarna blir den 2 maj.

Vissa delar av biografmaskinen sändes till Sv. Filmindustri för reparation men när det visade sig vara ogenomförbart beslutas att inköpa en ny filmapparat, det blir en självsmörjande för 800:-. (Det kan jämföras med att när Folkets Hus år 1975 skall ombygga och förbättra biografmaskinerna blir kostnaden c:a 15.000:-). Vid styrelsemöte den 1 mars 1927 beslutade styrelsen att inköpa behövliga noter till filmen "Ropet från Volga" samt ordna med sång till filmen.

Styrelsen behandlade dansbanan den 13 april 1927, det gällde en eventuell uthyrning för den kommande sommaren

Folkets Hus fotograferat den 28 juli 1929. På motsatt sida Stalevägen är Svärds och Tjäders egna hem under uppföranden. Tillhör: "Kerstin Svedberg".

och styrelsen såg helst "Gnistan" som hyresgäst och till följande villkor: Att Föreningen erhåller 25% av dansbanans och festplatsens nettovinst, att all rörelse, således även serveringen innehålls av kommittén, att Folkets Husföreningen äger förfoga över dansbanan och festplatsen fyra gånger under sommaren antingen för egen del eller för uthyrning åt andra, att vid varje fest meddelande därom lämnas å ömse sidor tre veckor före festen skall hållas, att kommittén utför nödiga reparationer å dansbanan till vilket Folkets Husföreningen skall släppa till behövligt material.

Den 26 juli beslutade styrelsen inköpa ny fasadskylt från Göteborgs Skyltfabrik. Den var av kopparplåt med överdragning av 23 karats guld. Bokstäverna kostar 12:- styck, totalt pris 120:-. Vid årsmötet den 23 februari 1929 föreslogs att musiken vid filmföreläsningarna skulle utökas med fiol och cello, trots att frågan ej var med på dagordningen, fick styrelsen uppdraget att undersöka frågan.

Viktiga beslut vid årsmötet 1931.

Årsmötet den 25 mars 1931 hade flera stora frågor att behandla, det var investeringar som styrelsen hade behandlat vid flera möten och som var väl utredda inför årsmötet. Det var en tillbyggnad av scenen och övergång till ljudfilmen. Gustaf Karlsson redogjorde för tillbyggnaden och övergången till ljudfilm, efter en stunds debatt beslutade årsmötet enligt det framlagda förslaget, med det önskemålet att kostnaderna skall nedbringas så mycket som möjligt. Inför dessa investeringar beslutade mötet, enligt styrelsens förslag, att utöka styrelsen med en byggnadskommitté. Beslut enligt förslaget, valda blevo: Karl Johansson, Gert Wahlberg, Gustaf Karlsson och Johan Hedlund.

Vid ett medlemsmöte den 1 juli 1931 meddelade ordf. Fredrik Löfstrand att han talat med Dir. Bildt angående Folkparken och direktören hade framfört tanken att Bolaget skall ha hand om uthyrningen, men mötet beslutade att ingå till direktör Bildt med ett förslag att en styrelse skall väljas med en representant från varje förening.

Styrelsen beslutade den 20 juli att infordra offert från Nordiska Kompaniet på stolar till A-salen, vidare att hela taket skall förses med "Heby-tegel", Axel Sohlberg skall taga det gamla i utbyte. Beslutades även att anslå 15:- till en enkel "taklagsfest" för snickarna vid "bygget". Vid styrelsemöte den 5 januari 1932 beslutades att uthyra lokalen till Kalle Foss för teater den 17 januari. Fredsföreningen skall få lokalen hyresfritt den 20 december 1931.

Invigningen 1932

Folkets Husföreningens styrelse hade en intensiv verksamhet under 1931, först alla beslut innan om- och tillbyggnaden startade, men även byggnadstiden innebar många sammanträden för styrelsen/byggnadskommittén. Vid styrelsemöten den 31/11, 9/12 och 18/12 förbereddes invigningen. Nyårsaftonen var det nyårsvaka i Folkets Hus och Nyårsdagen 1932 var det återinvigning med ett omfattande program. Nils Andersson höll tal och förklarade

Kalle Foss med aktörer i Folkets Hus-revy, slutet 20-tal. Fr v Gustav Foss, Kalle Foss, Emma Ahlberg, Hilda Zachrisson, Knut Erixon ?, Kihlberg, Knut Björkman, Anna Rössberg ?, Johan Zachrisson, Henning Stranding.
Tillhör: "Hembygdsmuséet".

Folkets Hus återinvigt, underhållningsmusik av Maria Sohlberg-Jansson och Hjördis Karlsson, sång av Munkedals Manskör, Folkdanslaget hade uppvisning. Gästartist var sångerskan Anna-Lisa Wallin, Göteborg, hon medverkade även på "Nyårsvakan". Det var filmföreläsning, Bellmansfilmen "Ulla min Ulla" visades för festdeltagarna och Spel-Erik svarade för dansmusiken.

Åter till vardagen

Efter nyårsfestligheterna fick styrelsen behandla de ekonomiska problemen. Folkets Husföreningen fick åter vädja till fackföreningarna om ökad andelsteckning, vidare kontakta de enskilda medlemmarna för att de skulle öka det egna andelsinnehavet och man arbetade intensivt för att få nya medlemmar.

Styrelsen valde två ombud till ett möte i Göteborg den 10 april 1932, med "Biografägareförbundet". Beslutade även att begära ett möte med avd. 75:s styrelse för att söka ett tillfälligt lån till Folkets Husföreningen.

Den 12 augusti diskuterades filmhyror med Svensk Filmindustri omfattande 20 filmer, en förutsättning för avtal är att 10 av filmerna skall vara svenska. Styrelsen försöker få en "Fyrtornet och Släpvagnen-film" till fast pris för en barnföreläsning den 30 oktober.

Den 8 november beslutade styrelsen att ordna en offentlig dans för de arbetslösa förening, nettot skall överlämnas till föreningen, för ljus och värme avdrages 30:- För kursen i "Nationalekonomi" skall ABF betala en hyra av 25:-. Den 28 december 1932 fick Gustaf Karlsson i uppdrag att fråga kamrer Bengtsson om det utgår ersättning för rengöring av lokalerna efter riksdags- och landstingsmannavalet. Styrelsen beslutar att söka inträde i Folkets Husföreningarnas Riksorganisation fr.o.m. 1 januari 1933.

Till Folkets Husföreningens sommarfest i Folkparken har engagerats Ivar Kalling till ett pris av 300:-, varav han har erhållit 100:- i förskott. Vidare beslutades att vid nästa omsättning av växeln med Göteborgs Handelsbank, höja densamma till 1255:- kr. Senare ändrades summan till 3500:- kr. Vid styrelsens möte den 20 december 1933

beslutades bl.a.: Enär Folkets Husföreningen av ekonomiska skäl, ej kunnat lämna anslag till Arbetslösa förening "julinsamling", efterskänka årets hyra. Att ej uttaga någon hyra av fredsföreningen, men kommande år uttaga en hyra av 50% av den fastställda hyran. Att för år 1934 uttaga en hyra a 10:-/mån. för "Kurirens" expedition.

Den 8 januari 1934 beslutades att kontakta Hjalmedals Folkets Hus för att diskutera samarbete om filmer. Beslutade att hyra ut lokalen till Uddevalla-revyn "Leve Optimisten" (Einar Dahl).

Den 10 mars 1934 rapporterade Gustaf Karlsson inför styrelsen om förhandlingarna med "Europa-Film", dessa hade strandat på grund av att Hoffman i Lökebacken tecknat kontrakt, som "Europa-Film" ansåg vara så förmånligt, att de ej kunde teckna något gemensamt kontrakt med Hjalmedal och Munkedal med förmånsrätt för Hjalmedal. Samtidigt rapporterade Gustaf Karlsson om underhandlingarna med Svensk Filmindustri som resulterat i ett gemensamt kontrakt för Hjalmedal och Munkedal på 24 filmer, därav 8 svenska som skall förevisas lördag och söndag på samma plats. De 16 utländska filmerna skall visas vid en föreställning i Hjalmedal lördag, och Munkedal söndag eller omvänt.

Vid årsmötet den 30 mars 1934 godkändes styrelsens förslag till årets vinst (år 1933) 15% till reservfonden, kr. 330.53, avskrivning på inventarier, kr. 1734.55, avskrivning på fastigheten kr. 138.54. Styrelseårsvode 1934: fyra ledamöter 50:- vardera, kassören 200:-.

Vid styrelsemötet den 5 juni diskuterades programmet vid festen i Folkparken, beslutade engagera "Kallings Turnén" som framför pjäsen, "På Fältmanöver", kostnad c:a 400:-. Munkedals Arbetarsångkör, dansmusik "Spel-Eriks kapell". Kassören rapporterade den ekonomiska ställningen: tillgångar 1050:-, utgifter före biosäsongens start 1670:-, ett underskott på c:a 700:- som måste skaffas före juni månads utgång.

Den 2 juli meddelade kassören att Folkets Husföreningen fått uppskov, till den 31 december 1934, med amortering och ränta på LO-lånet. Styrelsen beslutade den 19 oktober 1934 att inbjuda avd. 75:s styrelse för att diskutera möjligheter till uttaxeringar för Folkets Hus, vidare dis-

kuterades att ordna en större fest till "Lusse". Kalle Foss får hyra Folkets Hus för revy den 29-30 december 1934.

Folkets Hus i kris

Ur styrelseprotokollet
den 23 november 1934:

§2.

Styrelsen beslutade att utlysa extra möte den 16 dec. med Munkedals Folkets Husförening för att diskutera den ekonomiska ställningen, samt att inom de stadgeenliga frågorna uppsätta två frågor på dagordningen. 1. Folkets Hus framtid. 2. Styrelsens och Expeditörens begäran om entledigande från sina uppdrag. Vidare beslutades att upprätta en tablå över Folkets Hus utveckling i ekonomiskt avseende från början tills dato. Att upprätta denna rapport valdes Johan Svärd och Gustaf Karlsson.

Styrelsen beslutade vidare att bazzaren den 8-9/12 uppskjutes, i stället anordnas dans den 8/12 samt att filmen "Den farliga leken", visas den 9/12. ABF får hyra B-salen för kurser i "engelska och tyska" och "Gnistans" får använda A-salen för sina möten under tiden ABF-kurserna pågår i B-salen. Munkedals Kommunistiska Arbetarekommun får hyra ett av "tornrummen", en vecka för 12:-. Vidare diskuterades programmet för "Nyårsvakan", man beslöt söka tillstånd till kl. 2. Man beslutade att "klä julgranen" på julafton samt att tillsammans med arbetarekommunen inköpa elektrisk belysning till granen. Beslutade att betala räntan på LO-lånet den 31 december och att amorteringen måste uppskjutas till nästa förfallodag.

Söndagen den 16 december 1934 kallades medlemmarna i Munkedals Folkets Husförening till extra möte. Ordföranden Otto Sohlberg redogjorde för bakgrunden till extramötet, och den var styrelsemötet den 23 november samt den skrivelse som förelades extramötet och som styrelsen sammanställt den 30 november. Skrivelsen hade följande lydelse:

Till Munkedals Folkets Husförening u.p.a. extramöte den 16 december 1934.

Undertecknade, som hittills haft förtroendet att stå i ledningen för vårt Folkets Hus har förnummit huru efter hand uppstått likgiltighet och kanske rent av ovilja hos stora delar av medlemsstocken, för det företag, som alldeles särskilt nu behöver medlemmarnas intresse och omsorg. Den likgiltighet, som vi sålunda konstaterat hos många medlemmar har bland annat yttrat sig däruti, att medlemmarna underlåtit att ge Folkets Hus sitt ekonomiska och moraliska stöd.

Upprepade gånger har vi ingående behandlat Folkets Hus framtida möjligheter och alltid funnit dem ljusa, ehuru ekonomin kunnat giva anledning till bekymmer, men då på det sistone klart framgått, att styrelsens förhoppning om medlemmarnas solidaritet med sitt eget företag inte motsvarat verkligheten måste situationen betraktas som mycket allvarlig. Den sålunda uppkomna situationen måste ändras, därest Folkets Hus framtid skall kunna tryggas. Då det under nuvarande förhållanden och med den stämning, som råder bland flertalet medlemmar, inte torde vara möjligt åstadkomma den nödiga förändringen med mindre den

Erik Karlsson "Spel-Erik".

När man "går igenom" protokollsböcker och andra handlingar över verksamheten inom politiska och fackliga organisationer i Munkedal, så möts vi av namnet Erik Karlssons Kapell eller "Spel-Erik" otaliga gånger.

Från 1920-talet och framåt är "Spel-Erik" intensivt med i alla former av fritidsverksamhet, från vardagliga föreningsmöten till danser och fester på "Syrdammen", Vadholmen, "Buskarna", Folkparken, Folkets-Hus och många, många fler ställen.

Erik Karlsson var ofta ackompanjator vid Kalle Foss framträdanden, han spelade även vid Gnistans "Klubbängs" sångprogram.

Tillhör: "Rolf Karlsson".

nuvarande styrelsen och expeditören lämna sina platser och för att bereda föreningen tillfälle för medlemmarna att utse en ledning för företaget, som bättre än vi motsvarar nu rådande stämningar och meningar inom medlemskretsen, ha vi efter moget övervägande beslutat att på det extra möte, som styrelsen funnit nödigt att sammankalla medlemmarna till, ställa våra platser till förfogande, vilket steg vi tagit utslutande under känsla av ansvar för Munkedals Folkets Hus.

Munkedal den 30/11-34

Styrelsen

Efter en lång och saklig debatt beslutade mötet att ge styrelsen sitt fulla förtroende, samt den av revisorerna tillstyrkta ansvarsfriheten åt styrelsen, beviljades enhälligt.

Gustaf Karlsson d.ä. riktade å styrelsens vägnar en maning, särskilt till de unga, att slå vakt om sitt eget Folkets Hus. Till sist uttalade Ordf. Otto Sohlberg sitt tack till mötet, att de lämnat styrelsen sitt fulla förtroende.

En av fackföreningens pionjärer, Nils Andersson, formade en skrivelse enligt följande:

Folkets Hus skall betalas, betänk Ditt ansvar som samhällsmedborgare. Denna byggnad betyder mera än Du kanhända har tänkt på för vår framtida gemensamma utveckling. Samlingslokaler är nödvändiga om vår rörelse skall leva. Om denna vår enda gemensamma egendom som vi själva ämnar betala med egna medel ej skötts som Du anser det borde vara, eller om någon utav de nu ledande personerna skulle vara osympatiska för Dig, får detta ej inverka på den stora saken. Tag aktiv del i föreningen och arbeta fram de förbättringar Du anser behövliga. Personer kan bytas. Tider förändras. Men Folkets Hus, vår borg skall bestå.

Nils Andersson, 23/12 1934.

Kalle Foss hyrde Folkets Hus för teater/revy den 2-3 mars 1935. Ett cirkulär behandlade planerna att sammanslå Folkets Hus och Folkparkernas Centralorganisationer. Styrelserna för organisationerna sänder ut ett frågeformulär i frågan, som skall besvaras till den 15 januari.

Foss kommun hyr A-salen för skatteuppbörd fyra gånger under 1935, hyran fastställdes till 15:- per gång. Inför sommaren 1935 och anslutna föreningars fester, har folkparksstyrelsen väckt tanken, att föreningarna ordnar festerna gemensamt och delar vinster eller förluster. Folkets Husstyrelsen var positiv till idén, och tillstyrker med 1935 som ett "provår". Till dansen den 19 januari engageras "Crezenda Band" från Hunnebostrand, pris 60:- "ett för allt". Söndagen den 17 mars är lokalen uthyrd till Einar Dahls revy. Gustaf Karlsson valdes som ombud till Folkets Husföreningarnas Centralorganisations kongress i Deje den 24 februari 1935. En begäran att få hyra lokalen från revy-sällskapet "Optimisterna" i Lysekil måste avvisas enär det är uthyrt till två olika revyer, det finns ingen lördag eller söndag ledig.

Årsmötet 17 mars 1935 fördelade 1934 års vinst enligt följande: Avsättning till reservfonden 191.44, avskrivning av inventarier 1084.83. Styrelsearvoden för 1935 kassören 200:-, övriga 50:-.

Vid styrelsemötet den 15 april 1935 kompletterades beslutet om program vid festen i Folkparken: Munkedals Arbetarsångkör medverkar, samt deras gäster Oslo Arbetarsångkör, som medverkar med kör och solosång samt en orkester på 20 personer som svarar för konsert och dansmusik, kostnad 400:- för hela sång- och musikprogrammet. Vidare uthyrdes hela Folkets Hus den 6-7 juli (gällde logi för de norska gästerna), kostnaden 60:- betalar Arbetarsångkören i Munkedal. Festen i Folkparken börjar kl. 7 em. lördag samt kl. 5 em. söndag. På söndag blir det Musik- och Sångarparad från Folkets Hus till Folkparken. Styrelsen skall ingå till Parkstyrelsen med en önskan att parken "stänger för säsongen" efter 3:e söndagen i september, detta för att Folkets Hus skall kunna starta biosäsongen 21 september. Flickan som svarar för chokladförsäljningen har av sagt sig uppdraget enär hon "skall börja läsa för Prästen". "Hulakvartetten" skall hyra lokalen för en revy 28 januari 1936, samt en "Stockholms-revy" den 19 mars. Konsum hyr Bsalen 4-5 veckor, med början i februari, för utförsäljning av varor. "Gnistar" hyr lokalen Påskafton, det

gäller ungdomsklubbens 15-årsjubileum. Beslutades även att "Sovjetvännerna" får hyra lokal skärtorsdagen för ett mindre samkväm.

Styrelsen behandlade den 13 mars 1936 en motion från Ungdomsklubben "Gnistar" om att utreda frågan att iordningsställa källarlokaler till kaffeservering, styrelsen beslutade att utreda frågan. "Predikanten i Missionshuset" ansökte om att få hyra lokal för ett möte, och det beviljades. Styrelsen beslutade föreslå årsmötet att lämna fri mark på Folkets Hus tomt för en telefonkiosk om Telegrafverket är intresserat.

Vid ett extra föreningsmöte våren 1936 diskuterades inköp av eller reparation av "Biografmaskineriet". Vid årsmötet den 15 mars hade frågan behandlats och styrelsen skulle utreda frågan. Vid extramötet föreslog "Gnistars" ombud att ny ljudfilmsanläggning bör inköpas snarast möjligt, vilket flera ombud understödde. Eric V. Olsson undrade hur det blir när färgfilmen kommer, om vi då måste köpa ny utrustning igen. Mötet gav styrelsen i uppdrag att inköpa ny ljudfilmsanläggning och på de bästa villkor. Bojkotten av den Tyska filmen diskuterades, någon ansåg att det betyder att vi går miste om en del bra filmer. Erik Grahn ansåg att arbetare har samma synpunkt på saken nu som när den genomfördes och flera talare instämde i Grahns synpunkt att bojkotten mot Tysk film skall fortsätta oförändrad, vilket blev mötets beslut. Den 20 april beslutade styrelsen att köpa ny kaffeservis i Konsum under förutsättning att 200:- betalas kontant och resterande på ett år. Den 11 maj diskuterades sommarfesten i Folkparken den 11 och 12 juli. Lördagen blir det dans till Spel-Eriks förstärkta kapell, söndagen den 12 tal av Per Albin Hansson samt om möjligt den norske statsministern. "Sundqvistarna" svarar för konsert och dansmusik.

"Sovjetvännerna" fick löfte att ordna föredrag på Folkets Hus parkering söndagen den 2 augusti kl. 10 fm. Festen i Folkparken den 11 och 12 juli ordnades gemensamt av Folkets Husföreningen och Arbetarekommunen. Det blev ett överskott på 1300:- att dela.

Vid styrelsemöte i november 1936 beslutades att antaga Philips anbud daterat den 20 november 1936 vilket utom maskinutrustning innehöll ny ljudfilmsduk, komplett grammofon och högtalaranläggning för salong och gårdsplan, allt för 2300:-. Premiär för den nya anläggningen i Folkets Hus blir den 5 december 1936. Beslutade styrelsen att de Arbetslösas Förening skall erhålla lokal gratis 2 gånger för att utdela arbetslöshetsunderstöd. En begäran från turnén "Hälsingepojkarna" att få hyra lokalen för dans, avslogs.

Den 6 februari 1937 behandlades missödet med filmförelisningen annandag Jul, enär det var maskinfel fick Gustaf Karlsson i uppdrag att förhandla med leverantören Philips om ett skadestånd, det bör vara minst 500:- men önskvärt 700:-. Diskuterades träningskvällar för både Manskören och Arbetarsångkören. Manskören skall även få använda flygeln när den är ledig.

En person från Lahälla har lagt in en skriftlig anhållan att få sälja varm korv utanför Folkets Hus. Begäran avslogs. En motion från "Gnistar" till Folkets Hus årsmöte, att få anordna offentlig dans i Folkets Hus två gånger årligen, avstyrkes av styrelsen. Vid behandlingen av motionen vid årsmötet, beslutades på förslag av Johannes Johansson, att

"Gnistan" och Folkets Hus gemensamt skall ordna två danser årligen.

Vid styrelsens möte den 20 augusti 1937 meddelades att insamlingen till avgående vaktmästaren Fredrik Johansson (han var Folkets Hus förste vaktmästare) inbringat kr. 175.50. Ny vaktmästare efter Fredrik Johansson blir Valter Karlsson.

1937 års fest för Folkets Husföreningens medlemmar blir söndaren den 3 oktober, program: Gustaf Karlsson talar om Folkets Hus, uppläsning av folkskollärare Wetterström, musik, film och servering. Från Dr. Göthlin behandlades en förfrågan om att få hyra två "tornrum" ett par dagar i veckan som läkarmottagning. Styrelsen var positiv och skall iordningsställa två rum för ändamålet. Hyran bestämdes till 25:- per månad.

Gustaf Karlsson rapporterade, vid styrelsens möte den 27 september 1937, från Folkets Huskongressen i Stockholm att en Centralorganisation har bildats. Vidare att stadgar för centralorganisationen samt distrikten blivit antagna. Styrelsen beslutade att inbjuda ombud från Folkets Husföreningarna i Bohuslän till ett möte i Munkedal den 7 november 1937 för att diskutera bildandet av ett Bohuslänskt Folkets Husdistrikt.

Den 23/12 bestämdes programmet för "Nyårsvakan": musik "Steens and his band", Kalle Foss med ensemble samt "Gnistans" teatertrupp, klubbens amatörer erhåller 20:- för medverkan, biljettpriiser, 1.25 herr, 75 öre för damer och arbetslösa. Lokalerna uthyrdes till Bohusläns Socialdemokratiska Ungdomsdistrikt för konferens den 26-27 mars 1938. "Gnistan" får hyra lokalen Påskafton och Uddevalla Kamraternas revy/teater "Gröna Tornet" får hyra lokaler för en föreställning den 23 januari. Lördagen den 29 januari anordnas "Maskeradbal", musik "Rytmys". Den 21 februari måste styrelsen, på grund av att lokalerna är upptagna, avslå begäran att få hyra från dragspelsmästarna Thelmer och Nyman samt från "trollkonstnären Nees Lajn". Årsmötet den 20 mars skall annonseras samt dansen den 12 mars blir "Damernas Afton" och då skall lokalen "dekoreras".

Ur styrelseprotokollet den 10 april 1938: Den av olika föreningar köpta tavlan "TYSKLAND BLÖDER" av den landsflyktige konstnären HANS TOMBROCK erhåller plats i B-salen, styrelsen lämnar ett anslag till inköpet å 20:-. Denna händelse behandlas i ett annat avsnitt i denna skrift.

Den 17 december 1939 väljes Frans Tholén till vaktmästare i Folkets Hus. Beslutades att inköpa nödiga brandredskap enligt anvisningar av luftskyddsbefälet. Alma Tjäder rapporterade att hon skaffat två palmer till A-salen, pris 26:- styck, vilket godkändes. Hon ombads även att skaffa lämpliga krukor samt omplantera palmerna. "Gnistan" hyr lokal för "Luciafest" den 13 december, kvinnoklubben för fest den 31 mars 1940, samt hyran för livsmedelsnämnden fastställdes till 10:- per dag.

Vid styrelsemötet den 13 december 1939 valdes Gunnar Tholén som Folkets Hus ledamot i "Finlands-kommittén". Uppvaktningar för Otto Sohlberg och Gustaf Karlsson på deras 50-årsdag, godkändes. Juldagen ordnas en filmföreläsning och hela behållningen går till "Finlands-insamlingen". Styrelsen beslutade även att inköpa nödvändigt material för "mörkläggnings". Söndagen den 4 februari 1940 disponerar Munkedals Manskör och Arbetarkören lokalerna

gratis för en konsert till förmån för Finland. "Finlands-kommittén" får disponera A-salen den 29 februari för en "Finlandsafton". Hyra skall ej debiteras. Munkedals Konsumtionsförening önskade disponera A-salen den 17 mars för en "Finlands-afton", lokalen får disponeras till kl. 7 em. på samma villkor som övriga "Finlands-aftnar".

Årsmötet den 17 mars 1940 beslutade, efter förslag från Sören Tjäder SDUK "Gnistan", utöka antalet danser enär intresset är stigande. Styrelsen önskade att årsmötet skulle diskutera om Folkets Hus eller tomtområdet i fortsättningen skall uthyras till Kommunistiska organisationer.

Årsmötet beslutade att Folkets Hus icke skall uthyras till "KOMMUNISTISKA ELLER NATIONALSOCIALISTISKA ORGANISATIONER".

Vid styrelsemötet den 27 april 1940 deltog LO-ombudsman Setterberg från Stockholm, han besökte Folkets Hus som har lån hos LO. Styrelsen redogjorde för Folkets Husföreningens ekonomi och resultatet för olika verksamheter. Ombudsman Setterberg ansåg att föreningen har en hygglig ekonomi och kanske bör göra en extra avbetalning på lån, styrelsen beslutade att omedelbart avbeta 1000:- på LO-lånet.

Därefter gjordes en noggrann "husesyn" och allt utföll utan någon anmärkning. Folkparken meddelar att Folkets Husföreningens festdagar blir den 29-30 juni. Styrelsen beslutar att avstå dessa festdagar, varför Parkstyrelsen kan disponera dem för egna arrangemang.

Den 22 juli bestämdes biljettpriiserna för den nya Filmsäsongen: 1:a plats 1.25, 11:a plats 1:-, barn 0.35 kr. Bränslefrågan diskuterades, beslutades att "provelda" med torv. Den 5 augusti beslutades att inköpa 300 hl. torv från Hällevadsholm. Otto Sohlberg skall efterhöra pris och leveranstid. Chokladförsäljningen skall pågå så länge det går att anskaffa något. Kooperativa Kvinnogillet önskar hyra lämpliga lokaler för en sykurs för 15 deltagare, lokalfrågan skall lösas och kostnaden blir 15:- per månad för två kvällar i veckan. "Lucia-dans" blir 14 december, musik av "Park-Orkestern". Vaktmästaren rapporterade att veden är slut och någon torr ved finns ej hos "Bolaget", Otto Sohlberg skall fråga på annat håll. Senare rapporterade Sohlberg att Folkets Hus kan få köpa prima granved hos Pettersson i Säleby, pris 11.50 per kubikmeter, samt "sjunk-ved" från MAB för 7:- per kubikmeter. Beslutade att som prov, köpa 10 kubikmeter av varje. Ungdomsdistriktet och "Gnistan" får hyra Folkets Hus för distriktskongress den 29-30 mars 1941. En ny tidning för Folkparker och Folkets Hus skall utkomma, namnet blir "Scen & Salong", pris 4:-/år. Styrelsen prenumererar på 1 ex. Ett cirkulär från Svenska Dramatiska Studio Teatern att Folkets Hus, eller i samarbete med andra föreningar, ordnar en teaterafton, behandlades. På grund av rådande förhållanden lades cirkuläret till handlingarna. Foss Upplysningsnämnd önskade hyra lokaler för c:a 5 föreläsningar, hyran fastställdes till 5:- per gång. Husqvarna Symaskinens nederlag i Uddevalla önskar hyra lokal för sykurs den 26-29 mars 1941, det tillstyrktes och hyran blir 35:-. Militären skall betala 1:- för biobiljetten och gäller på valfri plats i biosalongen.

Vid årsmötet den 25 mars 1941 diskuterades bl.a. svårigheten att under rådande krig erhålla bra film. Karl Waern föreslog att styrelsen får full handlingsfrihet att anskaffa film, vilket mötet beslutade. Styrelsemötet den 2

april 1941 diskuterade att visa en extra film "Påskdagen" kl. 9 em. Beslöt tillskriva Gustaf Karlsson (riksdagsman) i Stockholm och "be om hjälp", följande filmer var på önskelistan: "MOSKVA BRINNER", "DU STAL MIN DOTTER", "PERMISSION PÅ HEDERSORD". Ett pris av 1.25 per kubikmeter för sågning och uppläggning av veden godkändes. Höstens filmpremiär blir den 30 augusti enligt styrelsebeslut 16 juli 1941, 33 filmer är kontrakterade. Vid ett senare styrelsemöte beslutades att tillsammans med Folkparken uppvakta Landsfiskal Nelson när han lämnar tjänsten. Han har alltid varit tillmötesgående och gjort föreningarna många tjänster. Folkparken önskade att ett piano kunde placeras i Folkets Hus under vintern. Föreningar som hyr lokal får använda pianot, önskemålet bifölls.

Styrelsen beslöt den 27 november. 1941 att hyra ut A-salen till ett militärförband för en kurs 3 timmar varje dag under en vecka, hyran blir 5:-/dag, vid kvällstid blir hyran 10:-. Nyårsvaka planeras även i år, programmet skall behandlas senare. En förfrågan från direktör Olof Bildt att få använda Folkets Hus för sin sedvanliga "Julfest" för Munkedals Bruksskolas barn den 22 december behandlades. Styrelsen beslutade upplåta lokalerna hyresfritt till denna fest.

Vid årsmötet den 29 mars 1942 medverkade KARL KILBOM riksorganisationens chef, han höll ett intressant anförande om bl.a. centralorganisationens uppgifter. Han avtackades av riksdagsman Gustaf Karlsson, ordf i riksorganisationen. En motion om att upphäva ett tidigare beslut att ej hyra ut lokaler till kommunistiska partiet, behandlades. Karl Siversson yrkade på att motionen skall avslås vilket blev årsmötets beslut.

Den 19 maj 1942 behandlades den kommande eldnings-säsongen, beslöts att inköpa 100 kubikmeter ved samt 500 hl. torv från Hällevadsholms Torvindustri. Vaktmästaren är inkallad för beredskapstjänstgöring den 29 maj. Otto Tjäder utsågs att vikariera. En biografbesökare hade på grund av en spik i bänken, fått en "reva" på byxorna. När han lagat dem hos skräddaren, skall kassören betala räkningen. Styrelsen beslutade den 8 december 1942 att till Foss kommun hyra ut lokal en gång i veckan för "Mödra- och barnavårdsförbundets" räkning, kostnad 10:-/månad, om det blir samma dag som läkarmottagningen. Vidare får Foss Hemvärnsförening hyra en källarlokal för 10:-/månad. Ett bidrag på 50:- lämnades till Foss Norge-kommitté samt gratis lokal vid en "Norge-fest" den 13 december 1942.

Tidningen "Scen & Salong" visade sig vara intressant för Folkets Husföreningens arbete, därför beslutades att prenumerera på tidningen till styrelsens ledamöter. Diskuterades filmen "BORTA MED VINDEN", styrelsen skall avvakta något för att erhålla bättre villkor. En Herr Sörensson har frågat om möjligheten att få hyra biografen med maskinist för översättning av en film. Anhållan bifölls, hyra 20:-+ maskinistlön.

Vid årsmötet den 14 mars 1943 påtalades att "danskvällarna" ger ett betydligt bättre resultat än filmen. "Gnistans" Sören Tjäder som uppmärksammade årsmötesdeltagarna om förhållandet, hade inget yrkande i frågan. Styrelsen föreslår årsmötet att Folkets Husföreningen skall lämna Folkparksföreningen, anledningen är främst att Folkets Husföreningen har svårt få medlemmar som ställer

upp och arbetar i parken. En idé är att "Kvinnoklubben" kan övertaga platsen i Folkparken om ej hinder föreligger. Förslaget bifölls av årsmötet. En motion föranledde även debatt vid årets årsmöte. Det gällde kommunisternas möjlighet att få hyra i Folkets Hus. Omröstningen utföll så att kommunisterna åter får hyra i Munkedals Folkets Hus. Vaktmästaren skall åter ut i beredskapstjänst, den 3 september rycker Otto Tjäder in som vikarie. Styrelsen behandlade den 11 oktober en skrivelse från föreningar som är verk-samma vid och omkring "Stationssamhället", de önskade en lokal närmare sin samhällsdel. Frågan diskuterades och skall utredas. Till "Lusse-dansen" den 11 december blir det musik av "Gejens kapell" från Uddevalla. Nyårsvaka skall ordnas som vanligt. Även två kommittéer är inkallade och kommittén har fått kompletteras. Årsmötet blir den 25 mars 1944, det skall ordnas som en familjefest med program m.m.

Lokalfrågan vid stations-samhället

Söndagen den 6 februari 1944 hade Folkets Husföreningen inbjudit till ett informationsmöte i denna fråga. Ordf. Gunnar Tholén hälsade välkommen och kunde konstatera att samtliga inbjudna föreningar och kommunala styrelser/nämnder, var representerade. Till ordförande för sam-manträdet utsågs Gunnar Tholén och sekreterare Otto Tjäder.

Riksdagsman Gustaf Karlsson berörde i ett anförande Folkets Husföreningarnas "historia", och avslutade anförandet med att det är Munkedals Folkets Husstyrelse som nu vill höra synpunkter från de inbjudna om lokalfrågan i stationssamhället. Riksdagsman Karlsson berörde även vilka möjligheter som finns att från "stat och kommun" erhålla lån och bidrag.

Därefter vidtog en ingående debatt varvid samtliga talare ansåg att ett stort behov föreligger, samt att föreningarnas mötesliv hämmas på grund av att ingen lämplig möteslokal finns. Ryttmästare Rolf Carlander som representerade bondeförbundets avdelning kunde ej lämna något förhands-löfte om hur hans organisation ställde sig, men personligen ansåg han en lokal önskvärd, och föreslog att kalla till ett nytt möte. Olof Strand ansåg att möteslokalfrågan är nödvändig att få ordnad, men ansåg att en mindre sådan borde kunna fylla behovet för möten och mindre fester. Handels-föreståndare John Wikström ansåg att det bästa sättet att lösa lokalfrågan var att föreningar och enskilda anslöt sig som medlemmar i Munkedals Folkets Husförening, samt hävdade att lokalen borde göras sådan att den lämpar sig för Biograf. Från idrottsrörelsen talade Arne Larsson och ansåg att en idrottshall borde byggas samt att den kunde betjäna övriga föreningars lokalbehov samt förordade om att söka lån och anslag från tipstjänst.

Under debatten framkom förslag om att styrelsen för Munkedals Folkets Husförening skall arbeta vidare på frå-gans lösning samt utlysa ett nytt möte. Ordföranden Gunnar Tholén tackade för visat intresse.

Poststation för "fabriks-samhället med omnejd"!

Protokoll från Styrelsens möte den 14 februari 1944.

Den en längre tid diskuterade frågan om att öppna en poststation för Fabrikssamhället med omnejd har kommit så långt att Postinspektör Håkansson samt Postmästare G. Lindqvist besökte Folkets Hus och önskade få hyra B-salen som ansågs skulle fylla behovet en ganska lång tid framåt. Kontrakt vill de ha på 5 år, och ett förslag till hyra framlades om 1000:- kr. per år, i priset ingår ljus och värme. De kostnader som tillkommer vid en mindre ändring av lokalerna skall få uttagas av hyresgästen. Styrelsen ansåg att ett föreningsmöte borde utlysas. På grund av att svar önskades snarast möjligt beslutades att avhålla extra Folkets Husföreningsmöte den 6 mars kl. 11 fm.

De frågor som skall upptagas på det extra mötet den 6 mars är: 1. Uthyrning av B-salen till Poststation. 2. Iordningsställandet av en lokal i stället för B-salen.

Styrelsen beslutade att vidtala ordföranden i Byggnadsnämnden byggmästare Karlsson att inspektera de utrymmen som finns i bottenvåningen om de kunna få iordningsställas till möteslokal, och uppdrog åt Gunnar Tholén att vidtala honom.

En framställning har inkommit från militären, som är förlagd på Hede, att få hyra lokal för en fest. Framställningen bifölls om en ledig kväll kunde antagas. Priset bestämdes till 25:- kr.

Vid Folkets Husföreningens extramöte den 6 mars blev B-salen och Posten föremål för en omfattande debatt. För styrelsens förhandlingar med posten redogjorde C. J. Svärd, mötet diskuterade uthyrningen till Posten och nya lokaler i "källarplanet" samtidigt när det "hänger ihop". Mötesförhandlingarna avbröts även för att bese de aktuella utrymmena. Ett förslag var att bordlägga frågan till årsmötet, när det var ett så stort ärende, men det förslaget avslogs. Efter den omfattande diskussionen förelåg ett förslag, det var Karl Siversson som yrkade bifall till styrelsens förslag till uppgörelse med "Posten" i enlighet med förhandlingarna den 14 februari. Det blev ett enhälligt bifall till förslaget.

Vid årsmötet den 25 mars 1944 rapporterades från mötet angående lokaler vid "Stationssamhället". Styrelsen fick uppdraget att fortsätta utredningarna samt att vidtaga åtgärder för att utarbeta förslag till lösning och redovisa möjligheter för att erhålla ekonomiskt stöd från stat och kommun. Eventuella förslag skall redovisas vid ett föreningsmöte. Vid extramöte den 3 december valdes ny vaktmästare efter Frans Tholén som avgått. Ny vaktmästare blev Rolf Olsson.

Styrelsemötet den 23 april 1944 beslutade att till "Nyetableringsnämnden" anmäla att Folkets Hus, Munkedal ämnar bygga annexlokaler vid Stationssamhället. I byggnaden skall även kunna visas film. Vid mötet diskuterades även några olika tomter. ABF-biblioteket får hyra ett intilliggande rum som "läsrum", hyran fastställdes till biblioteket 50:-, läsrummet 100:- per år.

Den 27 juni beslutade styrelsen sända telegram till socialminister GUSTAV MÖLLER på 60-årsdagen.

Den 20 juni 1944 beslutade styrelsen att skriva till Foss Kommunalnämnd och söka kommunens hjälp och stöd för den planerade lokalen vid stationen. Kassören C. J. Svärd rapporterade att Hyresnämnden i Foss godkände det av Kungl. Postverket och Munkedals Folkets Husförening upprättade hyreskontraktet om B-salen. Giltighetstid: 1 juni 1944 till 30 september 1949. Munkedals Arbetarekommun ansökte att få hyra lokaler för att fira sitt 30-årsjubileum den 12 november 1944. Begäran bifölls. Styrelsen lämnade ett anslag till "Norge-hjälpen" på 50:-. Den 4 december beslutade styrelsen att söka få ett sammanträffande med Kommunalnämnden för att få diskutera "annexet" vid stationen. Beslutade att ordna sedvanlig "Nyårsvaka", musik "Steady".

Styrelsen beslutade den 5 februari 1946 att arrendera ett tomtområde av "Nordbergska Stiftelsen", det gäller ett område för planerat uppförande av samlingslokal. Firma-tecknarna fick i uppdrag att underteckna kontraktet. Konsum fick hyra kaffeservisen för distriktsmöte i Håby och Hattefjäll.

Årsmötet den 30 mars 1946 diskuterade byggnadsfrågor. Redogjordes för tillbyggnad av Folkets Hus, beslutades att styrelsen, tillsammans med ABF och alla medlemsföreningar, verkställer en ytterligare utredning och därefter skall ett extra möte diskutera frågan. Vad det gäller "Stationen" är tomtrådan klar, men bygge skall utredas vidare. "Gnistan" fick hyra A-salen den 19 april (långfredagen) för ett samkväm, det beviljades men får endast vara "enskilt". Avd. 75:s "Papperskurs" får även hyra lokal för samkväm samma dag. Luciafesten 1946 blir den 14 december, från "KURIREN" finns ett erbjudande att Uddevallas "Lucia" kan medverka vilket tacksamt accepteras. En önskan är att det kan lämnas ett bidrag till något välgörande ändamål. Styrelsen föreslår att halva nettovinsten överlämnas till TBC-sjukstugan i Gläborg i första hand, samt eventuellt Europahjälpen. Biljettpriset fastställdes till 1.50 för både dam och herr. Kassören C. J. Svärd skall hos FH:s riksorganisation söka anslag för förbättring av scenen. Det gäller nya kulisser, belysning och garderober m.m. Från arkitekt Gräslund, Stockholm har kommit ritningar och kostnadsförslag för tillbyggnad av Folkets Hus samt nybyggnad vid stationssamhället. Lån och finansieringsfrågor diskuterades och följande beslut gjordes:

1. att ingå till de olika fackföreningarna på platsen och begära att de företar en extra uttaxering till Folkets Hus.
2. att sammankalla "pappers" styrelse till ett möte måndagen den 28 oktober 1946 kl. 18.00 för att med dem behandla byggnadsförslagen. Vidare att i samverkan med dessa, få ett sammanträde med skeppsredare Haakon Onstad, för att genom honom försöka erhålla ett förmånligt lån av Munkedals Aktiebolag.

Vid mötet med avd. 75:s styrelse behandlades det föreliggande förslaget och de ekonomiska förutsättningarna. Efter en stunds diskussion beslutades: att söka få ett sammanträde med ledningen för Munkedals AB för att diskutera möjligheterna till ett förmånligt lån eller teckning av andelar i Folkets Husföreningen.

Den 7 februari 1947 behandlades en förfrågan från "turné Elis Engström" att visa sånglustspelet "NEJ FRESTA MIG INTE", kostnad 400:-. De erbjudes att komma en torsdagskväll i mars.

Svensk-norska musiker och sångareförbrödring framför Folkets Hus. Vid en sommarfest i Folkparken övernattade norrmännen i Folkets-Hus mellan lördag och söndag. Söndag var det stor demonstration till "Parken".

Tillhör: "Hembygdsmuséet".

Styrelsen tackar för en gåva!

Skeppsredare Haakon Onstad har skänkt en tavla över Pappersbruket till Folkets Hus (tavlan är målad av den munkedalsbördige konstnären Lasse Andréasson). Styrelsen beslutade att införa en artikel i tidningen "Scen & Salong", samt översända ett exemplar till skeppsredaren, vidare när skeppsredare Onstad kommer hem, besöka honom och framföra ett tack för gåvan.

Beklädnadsarbetarnas fackförening i Uddevalla, har hyrt lokal för möte för bildande av avdelning i Munkedal, hyran för mötet fastställdes till 10:-. Från Dr. Svensson har erhållits 195:- kr. för tiden 15/5-31/12 1946. Styrelsen beslutade att pengarna skall utgå till vaktmästaren som ersättning för städning. FCO-avdelningens styrelse skall inbjudas till ett sammanträde för att diskutera om fackföreningarna är villiga att ställa upp på en extra uttaxering till Folkets Husföreningen. Den bör genomföras om tillbyggnad av Folkets Hus skall beslutas. Mötesdag blir den 16 februari. Mötet hölls nämnda dag och styrelserna var eniga om att en extra uttaxering var en förutsättning för planerad utbyggnad. Sammanträdet gjorde följande enhälliga uttalande:

Folkets Husföreningen skall till FCO utsända en skrivelse vilken behandlas på möte inför FCO:s representantskap, för att därefter översändas till platsens fackföreningar för avgörande.

Styrelsen beslutade den 7 mars 1947 att höja brandförsäkringsvärdet enligt följande: Fastigheten höjdes till 200.000:-, inventarierna höjdes till 50.000:-.

Munkedals Baptistförsamling hyrde Folkets Hus till ett

möte den 6 mars. Förtjänsten på arrangemanget skall tillfalla "Europa-hjälpen", styrelsen beslutade därför att lokalen skall erhållas hyresfritt. För detta tillmötesgående har Baptistförsamlingen, genom Valfrid Fredriksson, uttalat sitt tack till Folkets Husstyrelsen.

Möte med byggnadskommittén

Den 9 mars 1947 sammanträdde styrelsen med ledamöter som representerade följande organisationer: avd. 75, Handels avd. 164, Väg o Vatten avd. 193, FCO, Arbetarekommunen, Kvinnoklubben, "Gnistan", ABF.

Ritningar och kostnadsförslag förelades kommittén. Efter att dessa ingående behandlats, upptogs frågan hur dessa byggnader skall finansieras. Styrelsen hade följande förslag vilket låg till grund för den följande diskussionen.

1. att hos platsens fackföreningar begära att dessa företag en extra uttaxering bland sina medlemmar till Folkets Hus.
2. begära hos de kommunala myndigheterna att nöjesskatten från Folkets Husföreningen efterskänkes.
3. bordlägga tillbyggnaden av Folkets Hus tillsvidare, samt istället iordningsställa en sal i källaren.
4. att med hänsyn till den risk som föreligger vid stations-samhället att någon privat person kommer före Folkets Husföreningen och bygger här, fortast möjligt igångsätta denna byggnad.

Efter att styrelsens förslag behandlats beslutade kom-

mitten enhälligt tillstyrka detta med följande tillägg: Kan sådant kapital erhållas som ger Folkets Husföreningen möjlighet att även finansiera tillbyggnaden av Folkets Hus skall även detta verkställas.

Vid årsmötet 25 mars 1947 behandlades bl.a. tomtfrågan vid stationen. C. J. Svärd rapporterade att styrelsen lämnat en ansökan till Nordbergska Stiftelsen om inköp av ett område om 1352 kvadratmeter invid kamrer Bengtssons tomt. Priset har fastställts till 2:- per kvadratmeter. Efter diskussion godkändes styrelsens åtgärd. Byggnadsfrågorna diskuterades ingående, det meddelades att ombyggnadskostnaderna av Folkets Hus beräknas till 80.000:- samt en nybyggnad vid Stationssamhället till en kostnad av 150.000:-.

Ungdomsklubben "Gnistan" har i skrivelse begärt att en gång varje år få hyra Folkets Hus för ett offentligt agitationsmöte (ungdomens dag) med dans. Det förelåg ej något förslag från styrelsen, men årsmötet beslutade enhälligt att tillstyrka begäran.

ABF:s lokalavdelning erbjudes hyra A-salen den 21/1, 11/2 och den 3/3 1948, för en föreläsningsserie under rubriken: Industriell Demokrati.

F.H.R:s kongress beslutade att lägga upp en kreditfond. Styrelsen beslutade efter behandling, att föreningen tecknar tretusen (3000:-) kronor i kreditgarantibevis hos F.H.R. Arbetarekommunen får hyra A-salen den 29 mars 1948 för en faninvigningsfest, hyra 60:-. "Bohus Stickning" har gjort en förfrågan om att få hyra D-salen sista måndagen i varje månad. Styrelsen beslöt enligt det uttalade önskemålet och hyran blir 5:- per gång. Folkets Husföreningen kan i år fira 40-årsjubileum och man beslutade att inrikta firandet till oktober månad.

Vid styrelsemöte under september beslutades, att några personer som nedlagt ett upppoffrande arbete för föreningen, skall uppvaktas vid jubileumsfirandet. Dessa är följande: Hjalmar Andersson, Otto Sohlberg och C. J. Svärd.

Styrelsemötet den 3 oktober 1948 fastställde programmet vid 40-årsjubiléet den 17 oktober, det blir enligt följande: Musik av Munkedals Musiksällskap, hälsningsanförande, Unison sång "Arbetets Söner", sång av Einar och Wally Dahlqvist, högtidstal av dir. KARL KILBOM, musik av musiksällskapet, kaffeservering, anförande av riksdagsman Gustaf Karlsson, film "Folket i Simlångsdalen", avslutning unison sång "Du gamla du fria".

Vid styrelsens möte den 31 oktober beslutades att i tidningarna "Kuriren" och "Bohusläningen" uttala ett tack till de som uppvaktat föreningen vid 40-årsjubiléet.

Beslöt undersöka möjligheterna att ordna en "maskeradbalk". Vidare en "gratisdans" för allmänheten den 4 december, samt beslutade styrelsen att inbjuda pensionärerna på Kamstorp och bjuda på kaffe, musik och film.

Länsarbetsnämnden gjorde i augusti 1949 en förfrågan om Folkets Hus kunde erbjuda lämplig lokal för sin expedition i Munkedal. Styrelsen beslutade att hyra ut rummen 1-2 under den tid som åtgår för expeditionsarbetet. Hyran fastställdes till 30:- per månad inkl. ljus och värme. För städning skall erläggas 18.75 per månad. Styrelsen beslöt inköpa en originallitografi av Albin Amelin, "Sundsvallsstrejken 1875", pris 58:- + frakt 6.50. Inköpet gjordes hos "Folkrörelsernas Konstfrämjande". Inför Otto Sohlbergs 60-årsdag den 30/11 och Gustaf Karlssons 60-årsdag den

25/12 beslutade styrelsen att hedra dem med en present för c:a 50:- vardera. Beslutade att ingå till "priskontrollnämnden" med begäran att få höja biljettpriset vid dans till 1.75. Bibelsällskapet "Vaktornet" har inkommit med en begäran att få hyra i Folkets Hus, två gånger i veckan. Begäran behandlades och beslutade att erbjuda styrelsens expeditiionsrum två gånger i veckan, kostnad 2:- per möte. Brandförsäkringsvärdena höjdes enligt följande: Fastigheten till 250.000:-, inventarierna till 100.000:-. Från landsfiskalen meddelas att Folkets Hus "får ta in" 400 personer vid festtillställningar. Styrelsen beslutar förhandla med landsfiskalen om att få höja besökarantalet.

Vid styrelsemötet den 9 augusti 1950 behandlades ett frågeformulär från Centralorganisationen, det gällde vilka byggnadsplaner föreningarna har fram till 1952. För Munkedals del blir svaret: Kostnad för nybyggnad vid "Stationen" 200.000:- kr. Renovering av den "gamla" fastigheten 50.000:- kr.

Den 19 november 1950 hade styrelsen inbjudit ett antal föreningar för att diskutera "Teater-frågan" och syftet var även att det vid mötet skulle bildas en kommitté som skulle verka för ett ökat intresse för teater i Folkets Hus. Frågan hade diskuterats vid ett möte den 5/11 där Riksteaterns konsulent Gustav Hedberg medverkat.

Efter diskussion beslutades att inom de närvarande föreningsrepresentanterna utse en kommitté, samt att övriga föreningar skall uppmanas utse representanter. Vid mötet utsågs följande i kommittén: Arbetsledarna David Widell, ABF Kjell Björstedt, IOGT Johs. Johansson, Arbetarekommunen Arne Brink, avd. 75 Einar Dahlqvist.

I samband med att maskinrummet måste repareras beslutade styrelsen att utbygga detsamma, det blir plats för två maskiner om det blir aktuellt. Kassören meddelade att telegram hade skickats till Skeppsredare Haakon Onstad på hans 50-årsdag, vilket godkändes.

Styrelsemötet den 4 november 1951 beslutade att ordna två teaterföreställningar våren 1952. Kassören meddelade att Munkedals AB, som betalat filmkostnaderna för vissa skolbarn, nu är villiga att betala kostnaderna för samtliga skolbarn under förutsättning att lokalen erhålles gratis. Styrelsen beslutade att filmerna skall visas två dagar i stället för en, samt lämna lokalen hyresfritt.

Den 5 december 1951 beslutade styrelsen: för att kunna betala de nya biografmaskinerna kontant, att upptaga ett lån i Skandinaviska Banken. Hela anläggningskostnaden beräknas till 25.000:- kr. Beslutades även att båda maskinisterna och två styrelseledamöter skall besöka en biograf i Uddevalla för att se de nya maskinerna i "arbete".

Vid årsmötet den 30 mars 1952 diskuterades teater/revy och dansverksamheten. Kostnaden för publikdragande musik till danserna har ökat, speciellt ungdomen har stora krav, och det är svårt "med ekonomin", risken för underskott är stor. Albin Hermansson meddelade att till "Påsk-Aftonsdansen" svarar "Lill-Magnus" orkester från Trollhättan för musiken, går även denna dans med underskott får frågan diskuteras på nytt. Arne Brink föreslog att "Nyårs- och Påskdanserna" borde inställas. I stället kunde ordnas teater eller revyföreställningar, förslaget fick understöd av Otto Tjäder och C. J. Svärd. Årsmötets beslut blev att styrelsen skall söka nya vägar för denna del av verksamheten.

Återinvigning av Folkets Hus 1950, efter reparation.
Tillhör: "Hembygdsmuséet". Foto: Oscar Färdig.

Den 24 april 1950 efterträddes Rolf Olsson som vaktmästare i Folkets Hus av Lisa och John Karlsson.

I styrelseberättelsen för år 1953 konstaterar styrelsen att dansverksamheten lämnat ett underskott på 121:- samt att fyra teaterföreställningar ett underskott på 661:-. Under 1954 skall styrelsen ordna två teaterföreställningar, en under våren och en under hösten.

Två avlidna veteraner hyllas

Vid årsmötet den 27 mars 1955 erinrade ordförande Albin Hermansson i sitt hälsningstal om, att två av Folkets Hus-föreningens grundare avlidit under året. Det är Gustaf Lundin och Nils Andersson. Deras minne hedrades med en tyst minut.

Årsmötet 15 april 1956 diskuterade behovet av nya och bättre lokaler och ekonomiska konsekvenser som detta innebär. Styrelsen fick uppdraget att utreda byggnadsplanerna ur alla aspekter, och till kommande möte lägga fram en preliminär utredning.

Ur verksamhetsberättelsen vid årsmötet den 31 mars 1957 kan nämnas kostnaden för installation och apparatur för visning av "vidfilm" blev 9116:-. Premiärfilm den 5 december 1956 var "Sången till livet". Vid mötet visades skisser från arkitekt Gräslund inför planerad ombyggnad av Folkets Hus, styrelsen skall kontakta arkitekten för att få

framföra några ändringsförslag. Nya ritningar från arkitekt Gräslund presenterades vid möte den 30 mars 1958, av dessa framgår att det finns möjligheter att ordna en bowlingbana i källaren. Det finns möjligheter att erhålla bidrag från "Sociala fonden" vid Munkedals AB till byggnadsplanerna. Beslutades att invänta besked om detta bidrag. Det nya förslaget från arkitekt Gräslund bör i princip ligga till grund för byggnationen. Avd. 75 fick i uppdrag att söka största möjliga bidrag ur den "Sociala fonden" vid Pappersbruket. I protokollet uttalades ett tack till Otto Tjäder för allt uppförande arbete han utfört för Folkets Hus.

Den 24 april 1960 rapporterades från pågående byggnadsarbete på Folkets Hus. Totalkostnaden enligt anbudet är 480.070:- kr. Summan har framkommit efter omarbetning av ritningar och arbetsbeskrivning i förbilligande syfte. Från Munkedals Aktiebolag "Sociala fond" har Folkets Hus erhållit ett anslag på 200.000:- kr, från Statens nämnd för samlingslokaler har erhållits ett lån på 215.000:- kr. Fonderad restituerad nöjesskatt utgör 64.162:- kr, till förfogande 479.162:- kr. Byggnadskreditiv är tecknat i SE-banken Munkedal, på 415.000:- kr. För att undgå kostnader för "inteckning" som säkerhet för byggnadskreditivet med SE-banken, har överenskommit att banken kan lyfta belopp från "Sociala fonden" samt statens lån när arbetet är färdigt och slutavsynat. Redogörelsen godkändes.

Årsmötet den 23 april 1961 öppnades med några minnesord över C. J. Svärd som avlidit. Som kassör under många år, har han utfört ett värdefullt arbete för Folkets Hus i Munkedal.

Årsmötet den 23 april 1961 gav styrelsen fullmakt att upptaga ett lån i SE-banken på 25.000:-, säkerhet blir ett överhypotek som finns i lånet hos LO. Arvoden för 1961 fastställdes till: kassören 400:-, övriga styrelseledamöter 100:-, revisorerna 50:- per år. Ordföranden Albin Hermansson omtalade att möbelhandlare Nils Larsson skänkt en mjuk matta till B-salen samt till ett av "smårummen". Årsmötet mottog gåvan med tacksamhet. Otto Tjäder tackade styrelsen och byggnadskommittén för intresserat och oegennyttigt arbete för Folkets Hus.

Även vid årsmötet 8 april 1962 hedrades minnet av några pionjärer. Mötesdeltagarna åhörde stående ordf. Albin Hermanssons minnesord över de bortgångna "Folkets Hus-kämparna" riksdagsmännen m.m. Gustaf Karlsson och Karl Kilbom.

Ordf. meddelade att anslaget från Munkedals kommun på 50.000:- samt kvarstående pengar i Munkedals AB "sociala fond" skall medverka till att "sanera ekonomin". Enär teaterverksamheten innebär stora förluster beslutade årsmötet att styrelsen skall överväga om verksamheten skall upphöra.

Tillbyggnad åter aktuell

Vid styrelsemötet den 18 augusti 1972 diskuterades en tillbyggnad, det gäller lokaler för Bibliotek och Leksola. Ordf. Arne Brink har diskuterat frågan med representanter för Munkedals kommun.

Styrelsen beslutar föreslå att, om möjligheter finnes för denna utbyggnad skall den utföras, vilket skall ske i samarbete med kommunen.

Folkets Husdagarna i Munkedal blir den 22-23-24 sept. Följande program fastställdes: Fredag 22/9 "Ungdomsdans" "Peters Ork." Lördag 23/9 kl. 15 och 17 barnfilm "Kalle Ankas glada gästabud". Sten Åke Cederhök med pianist, därefter dans till "Roxys Orkester". Söndag 24/9 kl. 16: "Soaré", medverkan av Munkedals Musiksällskap, anförande av FHR:s dir. Bengt Göransson. Ett program av författaren Stig Sjödin om "Folkets Hus och kulturen", skärmutställning från "Konstfrämjandet", Eva Jarnedal presenterar ett "Evert Taube program" om "Huldaskarin", Servering, Lars Widdings film "Lockfågeln".

Till "Dagarna" skall inbjudas organisationer, representanter från de politiska föreningarna och kommunala styrelser och nämnder.

Den 7 november behandlade styrelsen den planerade utbyggnaden. Beslutade att kontakta BBK:s kontor i Uddevalla och med deras arkitekt diskutera planerna. Efter denna sammankomst skall utlysas ett extra medlemsmöte.

Den 4 december 1972 presenterade Ing. Rössberg från BBK en skiss över en tillbyggnad med de aktuella lokalerna, utöver styrelsen deltog från kommunen ingenjör Nils-Erik Backestål och Elof Brink. Efter genomgången, skall skissritningarna visas för blivande hyresgäster samt presenteras vid en extra Folkets Husstämma.

Den 1 februari 1973 beslutade styrelsen att det extra

medlemsmötet hålles den 16 februari. Där skall beslutas om tillbyggnad, finansiering och val av byggnadskommitté.

Från "extramötet" den 16 februari 1973: Ordf. Arne Brink lämnade en utförlig bakgrund till den fråga som mötet skall behandla och besluta om. De kommunala "aktiviteter" som planeras i lokalerna är ju positiva för Staleområdet, vi får även tillbaka B-salen vilket är mycket viktigt för föreningslivet. Ordföranden presenterade ritningarna från BBK, kostnadsberäkningen är c:a 315.000:- kr, byggnadsvolym 895 kubikmeter.

Förslaget tillstyrktes av mötet och flera uttryckte sin tillfredsställelse över att det "händer något i denna del av kommunen". Extramötet var enhälligt i beslutet. Finansieringsförslaget tillstyrktes och till byggnadskommitté utsågs styrelsen utökad med Elof Brink och ingenjör Nils-Erik Backestål.

År 1973 kan Munkedals Folkets Hus 50-årsjubilera, mötet ansåg att "firandet" sker i samband med invigningen av "nybygget" och det blir i början av 1974, vilket mötet beslutade.

Styrelsen/Byggnadskommittén sammanträdde den 2 juli 1973. Inkomna anbud öppnades och behandlades. Efter överläggningen beslutades enhälligt att till huvudentreprenör antaga E. Börjesson & Co Byggnadsfirma, Munkedal.

Vid styrelsemötet den 18 september var bygget igång, borgen av Munkedals kommun ordnad och byggnadskreditiv har beviljats av SE-banken. Lånebeloppet 400.000:- placeras hos Folksam. Färdigställandet flyttas från den 31/12-73 till 15 februari 1974.

Den 26 mars 1974 omtalades vid styrelsemötet att nybyggnaden är besiktigad och godkänd utom några "små detaljer". Kommunen har tagit lokalerna i besittning den 15 mars från vilken dag hyra uttages. De nya lokalerna skall visas för kommunalfullmäktigeledamöterna vid sammanträdet den 6 juni. Folkets Husstyrelsen bjuder även på kaffe. Styrelsen beslutade upptaga ett tillfälligt lån på 35.000:- för att täcka skillnaden på byggkostnaderna 435.000:- och byggnadskreditivet på 400.000:-. Programmet för 50-årsjubiléet behandlade styrelsen den 16 september 1974. Det omfattar den 29-30/11 och 1/12.

Fredag 29/11 filmen "Dr. Zjivago". Lördag 30/11 kl. 19.00 "jubileumssamkvämet", korta anföranden av Kulle Svensson, Landskrona och Bengt Göransson, Stockholm, båda för FHR. Kjell Krage med Melker Davidssons Trio underhåller, spelar även till dansen. Toby Johansson presenterar ett visprogram. Martin Rossing med ett Dan Andersson-program. Söndag den 1 december "Unga Örnar" visar film kl. 10-13.00. Kl. 17.00 "biografmatiné" med "Snövit" kl. 20.00 filmen "Fågelskrämman". Den 8 oktober meddelades att även "Munkedals-skolans" kör och orkester, c:a 60 personer, presenterar ett program vid jubiléet.

Vid styrelsemötet den 12 december 1974 lämnades en del rapporter från 50-årsjubiléet: Blommor har överlämnats till fruarna Rut Svärd och Astrid Karlsson. Blommor har överlämnats till Albert Brink, Fredrik Johansson och Anders Siversson samt minneskrans till Otto Sohlbergs grav.

Följande organisationer uppvaktade Folkets Hus vid jubiléet: Penninggåvor från Munkedals Arbetarekommun och Socialdemokratiska Förening, FCO, Folkparksföreningen, Pappers avd. 75 med 900:-, Munkedals Pensionärs för-

ening (PRO) 100:-, Sörbygdens socialdemokratiska förening 100:-. Blommor från Munkedals Kommun, Munkedals Aktiebolag, Konsumentföreningen Bohuslän-Dal och Folkets Husföreningen i Hällevadsholm. Tavlör överlämnades: 4 stycken från Folkets Husföreningarnas Riksorganisation för deponering. Dessutom tavlor från Folkets Husdistriktet, Handelsanställdas avdelning och ABF.

Pappersarbetarna vid Bruket och drömmen om ett Folkets Hus.

När fackföreningen bildats 1907 och mötesverksamheten kom igång var lokalfrågan det stora problemet. Ett eget Folkets Hus diskuterades redan från starten. En kommitté valdes och redan i september 1907 ordnades en fest med KATA DAHLSTRÖM som talare, överskottet kr. 51.50 blev början till en "Folkets Husfond".

Det dröjde till de första åren på 20-talet innan lokalfrågan skulle lösas. I augusti 1922 hade styrelsen och byggnadskommittén gemensamt möte inför starten av Folkets Husbygget.

Under 5 år, 1923 till 1927, pågick en frivillig insamling bland arbetarna på "Bruket", bidraget var 25 öre i veckan.

Insamlingen år 1923:

386 bidragsgivare a 25 öre/vecka, summa kr. 2796.85
Redovisat till Folkets Hus 13/7 800:-
Redovisat till Folkets Hus 27/12 1996.85

Insamlingen år 1924:

365 bidragsgivare a 25 öre/vecka, summa kr 4013.50
Redovisat till Folkets Hus 18/7 1000:-
Redovisat till Folkets Hus 1/11 1500:-
Redovisat till Folkets Hus 30/12 1513.50

Insamlingen år 1925:

432 bidragsgivare a 25 öre/vecka, summa kr 4360.75
Redovisat till Folkets Hus 6/7 1800:-
Redovisat till Folkets Hus 1/10 1000:-
Redovisat till Folkets Hus 28/12 1560.75

Insamlingen år 1926:

472 bidragsgivare a 25 öre/vecka, summa kr 4831.50
Redovisat till Folkets Hus 1/1 1200:-
Redovisat till Folkets Hus 15/9 500:-
Redovisat till Folkets Hus 7/10 500:-
Redovisat till Folkets Hus 28/12 2631.50

Insamlingen år 1927:

455 bidragsgivare a 25 öre/vecka, summa 4784:-
Redovisat till Folkets Hus 4784:-

Totala beloppet blev nästan 21.000:- och utgjorde ett värdefullt bidrag vid dessa ekonomiskt påfrestande år för Folkets Husföreningen. Man måste även beundra alla "uppbördsmän" som inkasserade dessa "25-öringar" under de år insamlingen pågick.

Pappersarbetarnas insamling till Folkets Hus startade egentligen år 1922. Under Augusti, september, oktober, november och december var bidraget 5 öre/vecka, det blev 5537 "5-öringar" och kr. 276.85. Man blir imponerad av noggrannheten och ansvarskänslan de visade som skötte verksamheten. Alla namn, summor och månader är år för år avprickade i de fem "böckerna". Ansvarskänslan, solidariteten och sammanhållningen var självklar under dessa svåra år.

1993 fyller Folkets Husrörelsen 100 år!

"FOLKETSHUSRÖRELSEN ÄR EN DEL AV ARBETARRÖRELSEN OCH FOLKETS HUS ÄR ETT ÖPPET HUS".

Det är inledningen till ett tal Olof Palme höll vid den 15:e Folkets Huskongressen 1980. "Därmed anger man i anslaget till varubeteckning sin profil, sin stolthet. Det är viktigt och det finns, tycker jag, en tendens i Folkets Hus att allt klarare markera sin anslutning till gemenskapens, solidaritetens och utjämningens idéer. Det är en stolt inledning till programförslaget".

Folkets Hus – öppet för alla

När det gäller den viktiga regeln om att "Folkets Hus är ett öppet hus", argumenterar Olof Palme enligt följande:

"Öppet för alla människor. Det är lika viktigt. Man kan säga att Folkets Husrörelsen skapades därför att den framväxande arbetarrörelsen inte hade någon annanstans att ta vägen, man förvägrades tillträde till samlingslokaler som den tidens samhälle kunde erbjuda sina mer välartade medborgare".

Men det var alltså en situation där man kunde frestas att "bege sig ned i katakomberna" och stänga ute alla andra.

Men från början sade man att vår rörelse har anspråk på att leda samhällsutvecklingen, att bära ansvaret för hela samhället.

"Därför måste det från början vara så att alla människor är välkomna i vår krets. Vårt hus är en mötesplats för människor i hela det svenska samhället och däröver är vi stolta".

Viktiga versrader ur en dikt av Stig Sjödin.

*Ingen människa är identisk med någon annan.
Därför har vi mångfald.
Och det är så självklart att mina läppar
nästan vägrar uttala det:
vi måste ha många skafferier för våra själar.
Vi måste organisera så att olika själar
kan leva jämsides.
Inte endast Platon, inte enbart hambo
utan hela kulturen.
Om detta handlar detta program.
Där människor möts för att överlägga
om livets, kulturens innehåll,
uppstår starka rörelser.
Där har intoleransen intet att skaffa.*

"IDÉERNAS MÖTESPLATS – FOLKETS HUSRÖRELSEN 100 ÅR!"

Det är rubriken på första delen i den bok som CHARLES KASSMAN, på uppdrag av FHR, skriver inför JUBILEUMSKONGRESSEN i Stockholm den 24-27 maj 1992.

"Folkets Hus har haft en otroligt stor betydelse för arbetarrörelsen och hela samhället, Folkets Hus var avsett att bli en idéologisk smedja och platsen för utbildning, organisationsutveckling, samt mobilisering och återhämtning när så var nödvändigt", skriver Charles Kassman. Folkets Husrörelsen har lyckats hålla sina idéer och ursprungliga syften levande, trots kommersialismens frammarsch under 1980-talet. Den tidiga rörelsens erfarenheter bidrog till att man kunde hålla sin linje och utveckla arbetarrörelsens kulturella arv. "Husen" insåg tidigt att de skulle få en betydande roll inom det lokala nöjeslivet, och det var också i många av husen en önskan. Men man gick inte problemfritt igenom den här tiden efter kriget. Konkurrensen från en kulturfientlig kommersialism skapade emellanåt oenighet och splittring mellan Folkets Hus och kulturarbetarna i ABF, som var rädda för att deras bildningssträvanden skulle få för lite utrymme.

"Epoken Kilbom och Karlsson"

Riksdagsman Gustaf Karlsson, Munkedal, blev Folkets Husföreningarnas Riksorganisation, "FHR:s" förste ordförande med Karl Kilbom som FHR-chef. Jag ser att epoken 1940-1952 med Gustaf Karlsson som FHR-ordförande och Karl Kilbom som FHR-chef, betydde mycket för Folkets Husrörelsen. Deras infallsvinklar och verksamhet håller i många fall även idag. Kilbom var full av idéer, som den trygge reformisten Gustaf Karlsson sedan gick från ord till handling med, säger Charles Kassman som tycker att Gustaf Karlssons insatser i Folkets Husrörelsen är väl värda att uppmärksammas lika mycket som Karl Kilboms,

"Blomstrande tider!"

Folkets Hustidningen har fått ta del av det kapitel som handlar om åren 1940-1952 (även kallad för Kilboms och Karlssons epok).

Det var under den tiden som FGR:s som senare blev FHR:s, verksamhetsområden blomstrade. Anslutningen av Folkets Hus till riksorganisationen ökade enormt. Från 90 hus 1937 till 955 hus år 1952.

Folkets Hus växande intresse för filmvisning väckte så småningom idén att köpa aktiemajoriteten i distributionsföretaget Nordisk Tonefilm. På så sätt fick man ner kostnaderna och kunde på ett behagligt sätt välja att visa, och även producera, filmer som gick i linje med Folkets Hus idéer. Trots ekonomiska svårigheter under åren lyckades man hanka sig fram. Filmerna "Hon dansade en sommar" och "För min heta ungdoms skull" är producerade av Nordisk Tonefilm. Den först nämnda blev en stor publiksuccé över stora delar av världen. Den innehöll, som säkert är bekant, för den tiden chockerande nakenscener.

I Charles Kassmans sammanfattning av det kapitlet

Karl Kilbom, "FHR:s" förste VD.
Tillhör Folkets Hustidningen.

skriver han: De hade börjat med så gott som tomma händer, men kunde efter knappt ett dussin år uppvisa ett kultur- och nöjesimperium som genom dotter- och medlemsföretag förfogade över omkring 500 biografer och ungefär dubbelt så många lokaler för annan underhållning, teater och dans, samt studieverksamhet i fastigheter med ett taxeringsvärde på omkring 120 miljoner kr. Ett marknadsledande företag för produktion och uthyrning av kort- och utbildningsfilmer, en blomstrande reklambyrå (numera ARE-bolaget), en mycket anlitad arkitektbyrå samt stadigt växande fonder och ett lotteri för stöd åt ekonomiskt svaga medlemsföreningar och finansiering av intern verksamhet.

Nyhetstidningen "Aktuellt i politiken"

kommenterar, i nr 6, den 21 februari 1992, Charles Kassmans bok inför FHR:s jubileumskongress.

"AiP" återger kapitlet om "Kilbom-epoken", som även var "Karlsson-epoken". 1951 fyllde Karl Kilbom 66 år. Detta år lämnade han posten som verkställande direktör i

FHR med pension. Han hade då varit i riksorganisationens ledning i nästan 12 år.

Styrelsen, ledd av Gustaf Karlsson och verkställande chefen Karl Kilbom, hade börjat sitt arbete med resurser som var så slumrande och outnyttjade att man utan större överdrift kan säga att de började från ett "noll-läge". Den miljö som Karl Kilbom skapade och vistades i led aldrig av stillastående och tristess. Den "Kilbomska" epoken bör, som nämnts i inledningen, också kallas den "Karlssonska" eftersom det är osäkert om den drivande och expansive, men också på gott och ont temperamentsfulle, Karl Kilbom skulle ha fått så mycket utträttat utan de egenskaper som representerades av andra i FHR:s ledning. I det klaraste ljuset framstår den kloke och vida respekterade ordförande, riksdagsman Gustaf Karlsson i Munkedal, som Kilbom i alla år hade bakom sig och vid sin sida. "När de Kilbomska vågorna fick brytas mot Gustaf Karlssons kust av bohusländsk granit blev resultatet naturligtvis både stadga och intensitet", skrev någon, poetiskt men troligen sant, i FHR:s verksamhetsberättelse när de båda veteranerna gått ur tiden.

Gustaf Karlsson, var kvar i FHR:s ledning en kongressperiod längre än Karl Kilbom.

Gustaf Karlsson gick ur tiden i maj 1961, Karl Kilbom i december 1961.

Riksdagsman Gustaf Karlsson, Munkedal, "FHR:s" förste ordförande.

Tillhör Folkets Hustidningen.

Den av FHR-kongressen 1941 valda centralstyrelsen:

Sittande fr h: Karl Kilbom, Gustaf Karlsson, Munkedal.

Tillhör: "Folkets-Hus-tidningen."

